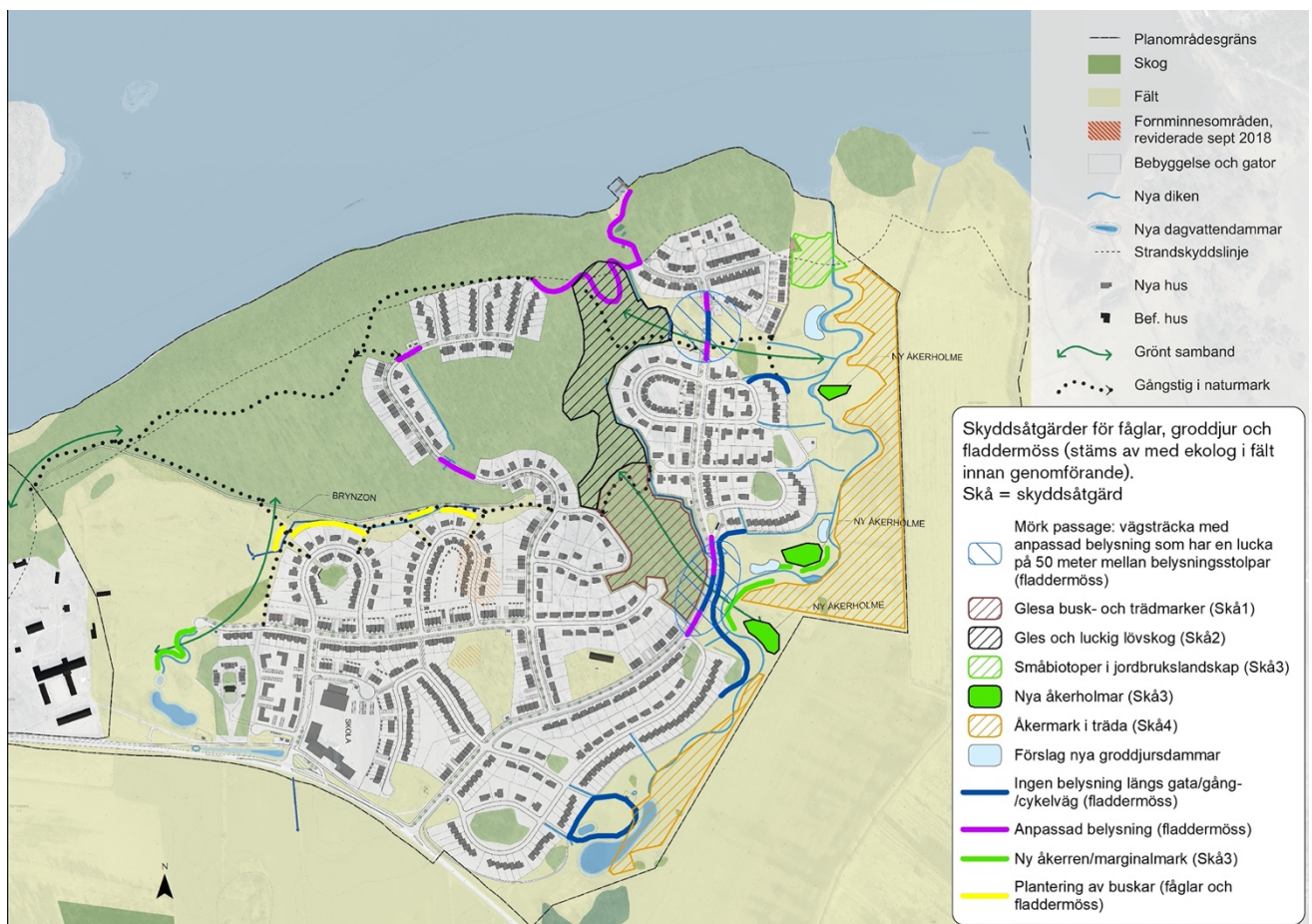

Sammanställda skyddsåtgärder för fåglar, fladdermöss och groddjur

Detaljplan för Björnö etapp 2 och 3, del av fastigheten
Östhamra 1:15

Figur 1. Karta över planområdet och skyddsåtgärder som behöver genomföras.

Bakgrund och syfte

Skyddsåtgärder för fåglar, fladdermöss och groddjur behöver genomföras för att detaljplan för Björnö etapp 2 och 3 ska vara förenlig med bestämmelserna i artskyddsförordningen 4 och 4 a §§. Skyddsåtgärderna behöver stämmas av

med ekolog/biolog innan genomförande för att säkerställa att de får rätt utformning och funktion.

Syftet med detta PM är att konkretisera alla de skyddsåtgärder som har föreslagits i olika rapporter under planprocessen i en och samma karta, se Figur 1, och översiktligt beskriva respektive åtgärd samt i förekommande fall den skötsel som behövs. För fördjupning och ytterligare läsning hänvisas till framtagna artskyddsrapporter (Ekologigruppen, 2018; Ekologigruppen, 2021; Ekologigruppen, 2023; Ekologigruppen, 2024).

Skyddsåtgärderna innebär i stora drag att olika livsmiljöer restaureras, skapas, sköts och bevaras. Skyddsåtgärderna innebär också restriktioner för ny utomhusbelysningen i vissa delar av planområdet i syfte att bevara mörka stråk som är viktiga för fladdermössens fortlevnad i området.

Sist i dokumentet listas skyddsåtgärder som behöver vidtas under byggtiden.

Vid genomförande av föreslagna skyddsåtgärder är det Ekologigruppens bedömning att planen kan genomföras utan att artskyddsförordningens förbud utlöses.

Skyddsåtgärder - fåglar och fladdermöss

Glesa busk- och trädmarker (Skå1)

- Gallringar genomförs för att få önskad täthet i trädskiktet som ska vara mycket glest (< 30 % krontäckning) och domineras av lövträd.
- Några av de äldre granarna kan sparas, förutsatt att de inte skuggar viktigare lövträd (framför allt ek).
- Plantering av bärande buskar som hagtorn, hägg, fläder, nyponros med flera görs i området, optimalt används buskar från området som kommer att tas bort i och med exploateringen.
- På magrare partier i solexponerade lägen skapas förbättrade förutsättningar för myrsamhällen genom att exempelvis tillföra sand.

Skötsel

- Skötselåtgärder består i att vid behov röja bort uppväxande sly med cirka 5 års mellanrum för att bibehålla en öppnare struktur. På sikt bör röjningar kunna ske mer sällan.
- Bortröjt sly kan gärna sparas till viss del i ihopsamlade rishögar på lämpliga ställen. Detta gynnar många olika djur och andra organismer.
- Nedtagna träd bör sparas på platsen som död ved.

Gles, luckig lövskog (Skå2)

- Gallra ur delar med tätare förekomst av träd för att gynna uppväxta och äldre lövträd.
- Frihuggning av både äldre och yngre ek. En målsättning är att hålla fritt runt trädkronorna och ytterligare 5 meter ut från kronan.

Skötsel

- Skötselåtgärder består i att vid behov röja bort uppväxande sly med cirka 5 års mellanrum för att bibehålla en öppnare struktur. På sikt bör röjningar kunna ske mer sällan.
- Bortröjt sly kan gärna sparas till viss del i ihopsamlade rishögar på lämpliga ställen. Detta gynnar många olika djur och andra organismer.
- Nedtagna träd bör sparas på platsen som död ved.

Småbiotoper i jordbrukslandskapet (Skå3)

- Plantera bärande träd och buskar samt sälg och/eller andra salixarter på lämpliga ställen i området (lämpliga platser utses i samråd med ekolog).
- Nya åkerrennar/marginalmark skapas utmed diken inom planområdet genom att lägga upp jordvallar utmed delar av diken. Vallarna byggs upp med jordmassor bestående av väl-dränerade jordarter (moränjord med stor inblandning av sand och grus) för att gynna torrmarksväxter. Vid behov grundas stråken med sprängsten för att komma upp från kringliggande markyta något, men också för att se till att dräneringen fungerar bra om marken där stråken placeras på är fuktig. Vallarna kan behöva utformas så att de inte översvämmas vid högre flöden. Detta kan göras genom att skapa högre och brantare vallar mot vattendraget vilket motverkar översvämning av vallarna. Alternativt anläggs dessa stråk en bit ifrån kanten till vattendraget.
- Nya åkerholmar/stenrösen. Dessa skapas genom att lägga upp stenrösen och högar med jordmassor bestående av väl-dränerade jordarter (moränjord med stor inblandning av sand och grus) för att gynna torrmarksväxter.

Skötsel

- Dessa miljöer bedöms kunna klara sig utan regelbundna skötselåtgärder, vid för kraftig igenväxning kan dock behov av slyröjning uppstå. Detta samordnas lämpligen med röjningsåtgärder i intilliggande områden.

Åkermark i träda (Skå4)

- Skyddsåtgärden består i att låta åkermarken vara i träda med gles markvegetation.

Skötsel

- Vid behov slås området med slätterbalk eller liknande för att bibehålla den struktur åkermarken har i nuläget.

Skyddsåtgärder - brynzoner och fladdermusholkar

- Brynmiljöer och zoner mellan skog och åkermark som finns inom området ska i första hand bevaras. Om det inte är möjligt att bevara dessa miljöer måste likvärdiga miljöer skapas. Detta kan ske genom att man öppnar upp kvarvarande skogsmark och skapar strukturer som gynnar insektslivet i dessa delar genom att bland annat plantera inhemska buskar och träd som

attraherar många insekter. Skyddsåtgärden gynnar både fladdermöss och fåglar.

- Sätt upp fladdermusholkar eller motsvarande som ersätter befintliga utrymmen som kan användas som vilo-/föryngringsplats av fladdermössen under den tid på året som de är aktiva inom området.

Skyddsåtgärder - begränsning av ljusföroreningar

För fladdermöss behöver specifika skyddsåtgärder vidtas för att det inte ska uppstå ljusföroreningar som påverkar fladdermössens livsmiljö negativt. Åtgärderna kan också gynna andra artgrupper.

Mörk passage

Skyddsåtgärden innebär luckor i väg-/gatubelysningen och syftar till att behålla oupplysta rörelsestråk mellan åkermarken och skogsmiljöerna. För fladdermössen är åkermarken främst en födosökmiljö medan skogen erbjuder lämpliga bo-/viloplatser. För att dessa rörelsestråk ska vara funktionella krävs att belysningen är begränsad.

- På varje utpekad plats finns en minst 50 meter lång lucka i belysningen i vägens riktning. Dessa vägvägnitt är inte upplysta under perioden 1 maj till 30 september.
- Gatubelysning som gränsar till luckorna ska ha ett sken som är anpassat för nattlevande organismer fram till det att kvarteren tar vid. Inom kvarteren kan vanlig belysning användas.
- Belysning tillåts utan restriktioner under perioden 1 oktober till 30 april

Ingen belysning längs gata, gång-/cykelväg

- Utpekade vägvägnitt får inte vara upplysta under perioden 1 maj till 30 september.
- Belysning tillåts utan restriktioner under perioden 1 oktober till 30 april

Anpassad belysning

- På utpekade platser i kartan tillåts bara ljuskällor som är anpassade för fladdermöss och andra nattlevande organismer. Exempel på sådana är nedåtriktade ljuskällor med rött ljus.

Plantering av buskar

- Plantering av nypon- eller slånbuskar (eller andra sorter i samråd med ekolog) som dämpar ljus från kvarter/bostadshus. Buskvegetation planteras spridd på utpekade platser strax om det större skogsbrynet som går i östvästlig riktning. Eftersom buskarna planteras intill ett skogsbryn vars värden bland annat är att det är solbelyst och vetter mot en öppen miljö så är det viktigt att buskarna är spridda och inte utgörs av en långsgående häck.

Generella skyddsåtgärder för fladdermöss

- Ingen uppåtriktad belysning tillåts på träd eller fasader inom naturmark eller allmän platsmark.
- Eventuell belysning längs gångvägar, stigar eller elljusspår genom skog och annan naturmark ska ha ett sken som är anpassat för nattolevande organismer, i skogen ska belysningen vara rörelsestyrd. Den ska vara monterad på ett som gör att ljusets spridning begränsas.
- Belysning vid badplatsen behöver ha ett sken som är anpassat för fladdermöss och andra nattolevande organismer, vanligtvis ett rött/rödaktigt sken. Belysningen kan vara sensorstyrd så att den lyser upp till ljusare sken vid passager/mänsklig närvaro i området, men att den sen återgår till ett rött viloläge.

Skyddsåtgärder - groddjur

Nya groddjursdammar

- Nya lekvatten anläggs längs det meandrande diket som planeras i planområdet östra del. Denna del av området är blötare och intill diket går det att skapa dammar som håller vatten mer eller mindre året runt, vilket gör att de nya vattenmiljöerna kan få högre kvalitet än de som tas i anspråk. Dammarna anläggs intill det stora diket men får inte skära av diket eftersom det är kustmynnande, och det är troligt att det går upp fisk i diket. Dammarna kan ta vatten från det stora diket men behöver ha någon form av barriär som förhindrar fisk från att ta sig in i dammarna, till exempel en ”vall/tröskel” i stenmaterial som släpper igenom vatten men inte fisk. Dammarna utförs så att de är lämpliga för groddjur med flacka kanter och en djupare del och med tillgång till lämpliga miljöer på land i närheten.

Skötsel

- Röjning av vegetation var tredje år eller vid behovs för att förhindra igenväxning av dammarna.
- Slyröjning runt dammarna var tredje år.

Övervintingsmiljöer på åkerholmar

- På åkerholmar anläggs tre faunadepåer för groddjur i sydlägen. Dessa behöver inte skötas.

Förbättring av befintliga dammar när stranden

- Vid den planerade badplatsen finns två befintliga dammar med goda förutsättningar för groddjur. Dessa restaureras/förbättras genom slyröjning så att miljöerna blir mer solbelysta.
- Död ved/faunadepåer läggs ut i närheten av dammarna.

Skötsel

- Slyröjning runt dammarna var tredje år.

Skyddsåtgärder under byggtiden

- Belysning behöver anpassas i närheten av viktiga fladdermusmiljöer som skogsbryn och födosöksområden (jordbruksmarken). Även i skogsmiljöerna behöver belysning anpassas. Gäller under perioden under perioden 1 maj till 30 september. Rådgör vid behov med ekolog/sakkunnig.
- Ingen uppåtriktad belysning under perioden 1 maj till 30 september. Rådgör vid behov med ekolog/sakkunnig.
- Avverkning/gallring i skogsområden och på åkerholmar görs utanför fåglarnas häckningstid 1 mars till 15 augusti. Rådgör vid behov med ekolog/sakkunnig.
- Ingrepp i befintliga potentiella groddjursvatten får inte ske under perioden 1 mars till 30 september. Rådgör vid behov med ekolog/sakkunnig.

Referenser

Ekologigruppen. (2018). Påverkan på skyddade arter - Konsekvensbedömning av skyddade arter inom planområdet för Björnö etapp 2 och 3 i Norrtälje kommun.

Ekologigruppen. (2021). Björnö - Kompletterande artskyddsutredning .

Ekologigruppen. (2023). PM – skyddsåtgärder för skyddade arter, Björnö.

Ekologigruppen. (2024). Groddjur och artskydd - detaljplan Björnö etapp 2 och 3, del av fastigheten Östhamra 1:15.

Beställning: Villamarken Exploatering i Stockholm

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Dokumentversion: slutversion 2024-05-07

Uppdragsansvarig: John Hagenby

Medverkande: Johan Allmér, Fredrik Engdahl, Per Collinder

Kvalitetsgranskning: Åsa Eriksson, 2024-03-15

Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9696